

Standartinis Eurobarometras 98
Žiema 2022 - 2023

Visuomenės nuomonė Europos Sąjungoje

Šalies ataskaita: LIETUVA

Apklausa: 2023 m. sausis – vasaris

Šį tyrimą užsakė ir koordinavo Europos Komisijos Komunikacijos generalinis direktoratas.

Ši ataskaita buvo parengta Europos Komisijos atstovybei Lietuvoje.

Ataskaitos autorius dr. Mindaugas Degutis

Šis dokumentas neatspindi Europos Komisijos nuomonės. Visos interpretacijos ir nuomonės yra išskirtinai šios ataskaitos autorių.

Projekto pavadinimas

Standartinis Eurobarometras 98- Žiema, 2022-2023 m.
Visuomenės nuomonė Europos Sąjungoje, šalies ataskaita

Kalbinė versija

LT

© European Union, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Fotografijos: Getty Images

Turinys

IVADAS	4
I. SITUACIJOS VERTINIMAS	6
1. Pasitenkinimas gyvenimu	7
2. Artimiausių 12 mėnesių lūkesčiai	7
3. Svarbiausios problemos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje	8
II. POŽIŪRIS Į ES IR JOS VYKDOMĄ POLITIKĄ	10
1. Pasitikėjimas nacionalinėmis ir tarptautinėmis institucijomis	11
2. Europos Sąjungos įvaizdis	12
3. Požiūris į ES vykdomą politiką	13
III. REAKCIJOS Į KARĄ UKRAINOJE VERTINIMAS	14
1. Bendras ES atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje vertinimas	15
2. Požiūris į įvairius ES atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje aspektus	15
3. Karo Ukrainoje poveikis šalies ekonomikai ir šeimos finansinei padėčiai	17

IVADAS

Standartinis Eurobarometras 98 Žiema, 2022 – 2023 m.

2023 m. sausio - vasario mėn. visose 27 Europos Sąjungos valstybėse narėse vykdytas standartinis „Eurobarometro“ tyrimas. Ši ataskaita skirta pagrindiniams studijos rezultatams apžvelgti.

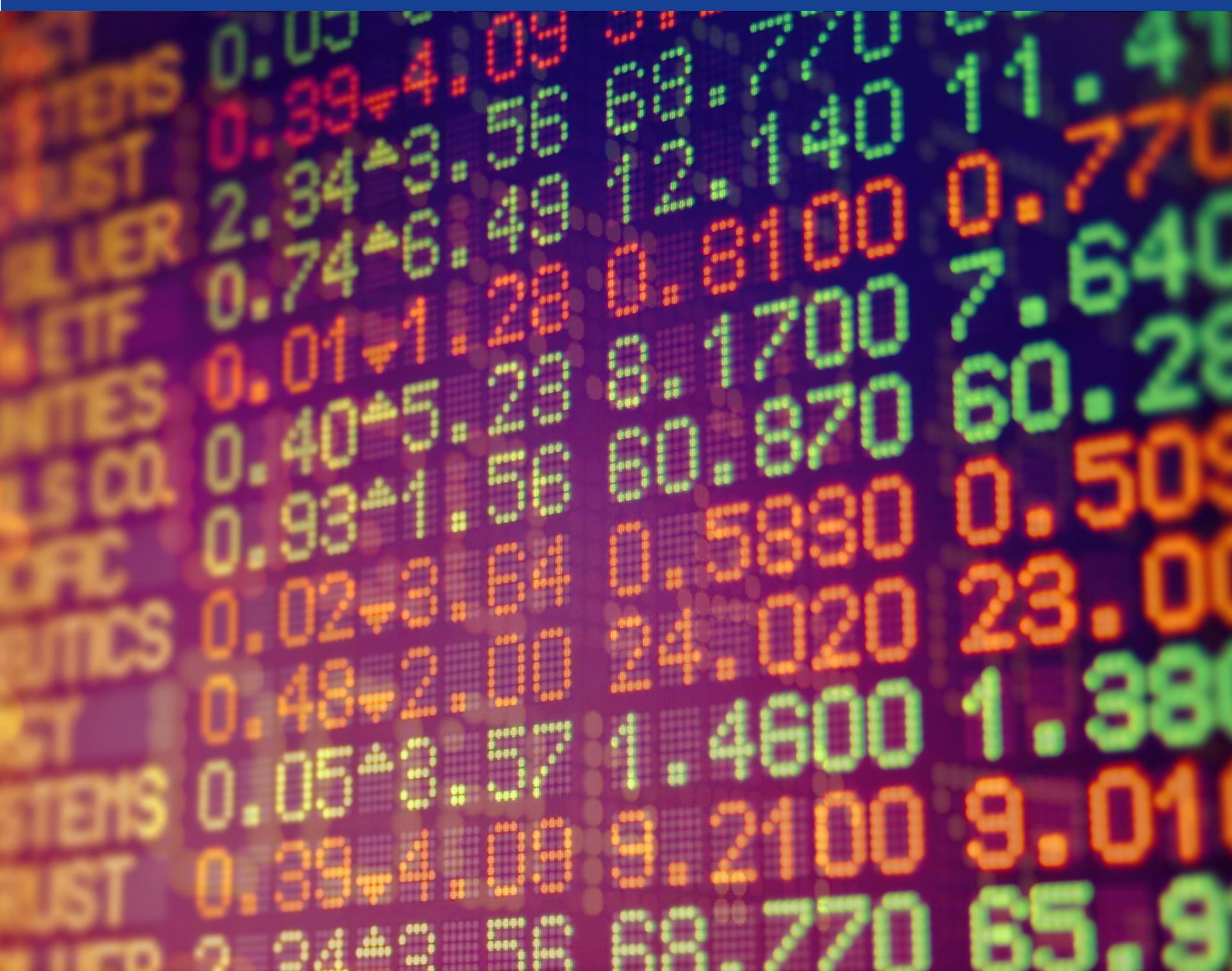
Ataskaitoje Lietuvos piliečių atsakymai į pagrindinius tyrimo klausimus yra analizuojami ir lyginami su visų 27 Europos Sąjungos valstybių narių piliečių atsakymų vidurkais. Be to, kai kurie nauji duomenys lyginami su ankstesniųjų tyrimų duomenimis, analizuojami įvairių socialinių ir demografinių respondentų grupių apklausos rezultatai. Tyrimo metu visoje Lietuvoje buvo apklausti 1003 respondentai, Lietuvos Respublikos piliečiai.

Respondentai (nuo 15 metų ir vyresni) buvo atrinkami taikant tikimybinės atsitiktinės atrankos metodą. Atranka reprezentuoja visų Lietuvos piliečių nuomonę. Ji buvo vykdoma personalinio interviu būdu respondento namuose naudojant CAPI (*Computer Assisted Personal Interviews*) sistemą 2023 m. sausio 12 -30 d. Tyrimo klausimynas ir techninė informacija apie tyrimą pridedami kaip šios ataskaitos priedai.

Šioje ataskaitoje analizuojami tik trijų visos apklausos temų - esamos situacijos bei ateities lūkesčių, pasitikėjimo institucijomis ir žiniasklaida bei požiūrio į ES politiką - duomenys. Kitus šios apklausos rezultatus galima rasti interneto svetainėje adresu

<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2872> .

I. SITUACIJOS VERTINIMAS

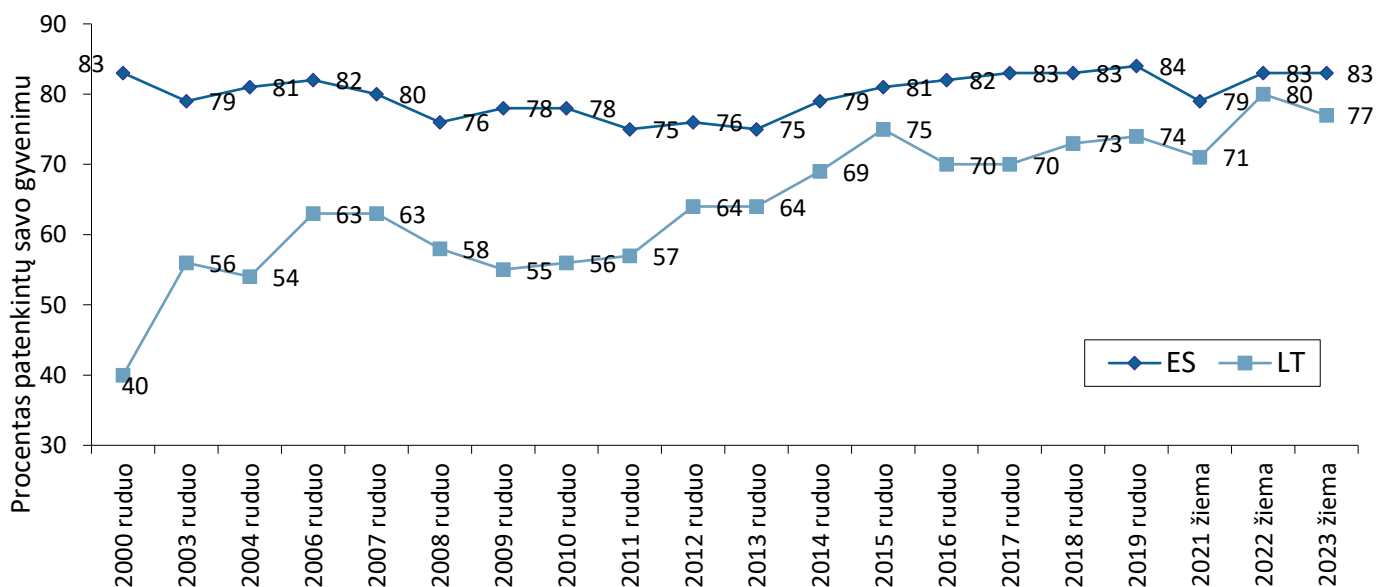
1. Pasitenkinimas gyvenimu

2022 m. visoje Europoje buvo paženklinami karu Ukrainoje. Neabejotina, kad karas paveikė daugumą žmonių tiek Lietuvoje, tiek kitose ES šalyse. **Tačiau nei padidėjęs nerimas, nei pakilusios kainos, nei ekonomikos lėtėjimo prognozės esmingai nepaveikė to, kaip ES piliečiai vertina savo gyvenimą. Visoje Europos Sąjungoje pasitenkinimas savo gyvenimu vidutiniškai liko nepakitęs, o Lietuvoje sumažėjo tik 3 procentiniais punktais (toliau – p.p.).** 2023 m. pradžioje 77 proc. Lietuvos piliečių buvo patenkinti savo gyvenimu (1 diagrama). Tiek Lietuvoje, tiek visoje ES šis rodiklis yra arti savo istorinių aukštumų.

Kaip visada, daugiausia (daugiau nei 95 proc.) patenkintų piliečių yra Nyderlanduose, Danijoje, Airijoje, Švedijoje. Mažiausia patenkintų gyvenimu yra Rumunijoje (58 proc.), Bulgarijoje ir Graikijoje (po 61 proc.). Tačiau visose šiose šalyse rodiklis pakilo keletu procentinių punktų. Kaimyninėse Latvijoje ir Estijoje patenkintų piliečių yra truputį daugiau nei 80 proc., o Lenkijoje – net 90 proc.

Labiausia per metus pasitenkinimas gyvenimu sumenko Vengrijoje (-9 p.p.), Rumunijoje, Belgijoje ir Vokietijoje (po -6 p.p.). Latvijoje jis padidėjo 5 p.p.

1 diagrama. Pasitenkinimo savo gyvenimu tendencijos

KLAUSIMAS: Apskritai Jūs esate labai patenkintas, patenkintas, nepatenkintas ar labai nepatenkintas gyvenimu, kurį dabar gyvenate ?

2. Artimiausių 12 mėnesių lūkesčiai

Po ypač didelio nuosmukio 2022 m. žiema, šiais metais artimiausių 12 mėnesių lūkesčiai stabilizavosi ir net truputį pagerėjo, palyginti su laikotarpiu prieš metus. **3 p.p. daugiau Lietuvos piliečių tikisi, kad tiek šalies ekonominė, tiek šeimos finansinė padėtis pagerės** (2 diagrama). Tiesa, šis rodiklis yra labai toli nuo istorinių aukštumų. Tokius lūkesčius matyt lemia skirtingos prognozės bei tebesitęsiantis karas Ukrainoje: viena vertus, tikimasi mažėsiant infliacija, o antra vertus, laukiama ekonomikos lėtėjimo.

Visoje Europos Sąjungoje piliečių, kurie mano, kad gyvenimas apskritai per artimiausius 12 mėnesių bus geresnis, yra dar mažiau nei Lietuvoje (28 proc. Lietuvoje ir 25 proc. vidutiniškai ES). Palyginti su 2022 m., šis skaičius vidutiniškai ES sumažėjo 4 p.p. Lūkesčiai pagerėjo tik Bulgarijoje ir

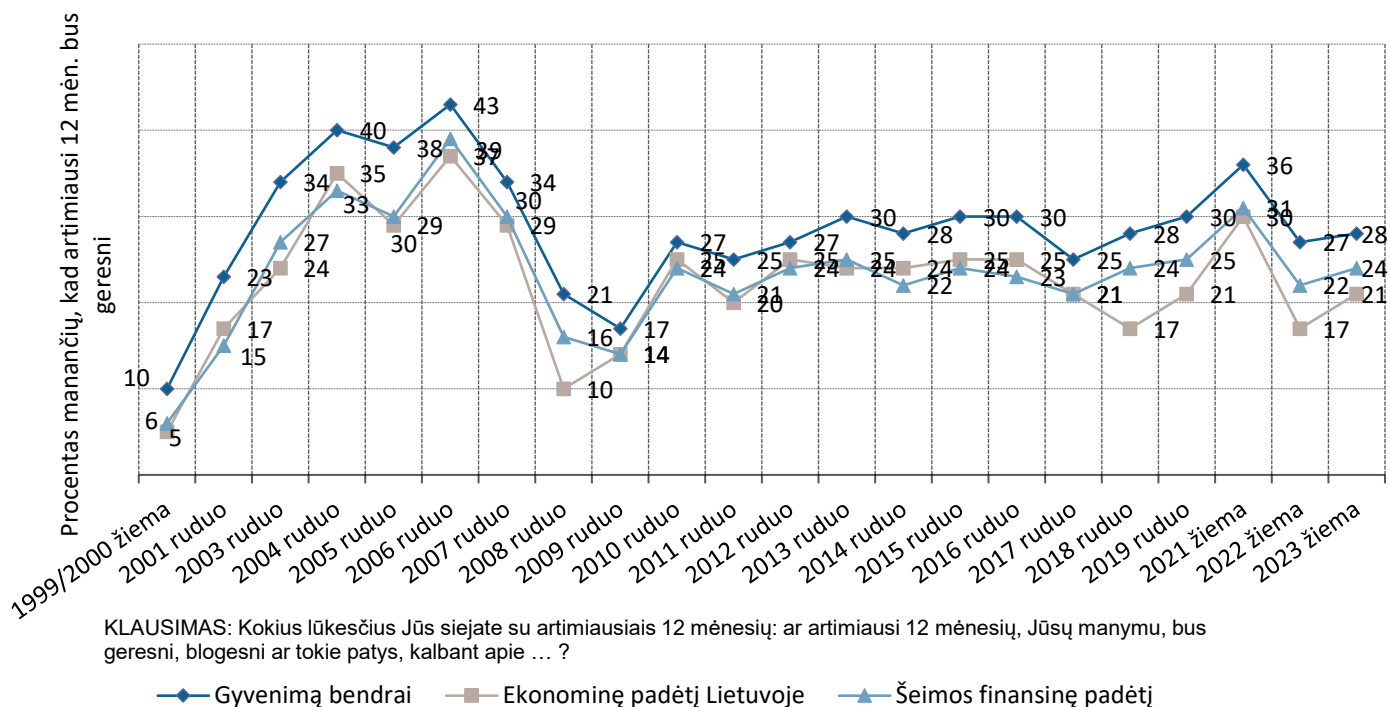
Maltoje (atitinkamai 5 p.p. ir 10 p.p.), o Švedijoje ir Airijoje optimistų sumažėjo po 15 p.p.

21 proc. Lietuvos piliečių ir vidutiniškai 19 proc. ES piliečių mano, kad šalies ekonominė situacija per artimiausius 12 mėn. pagerės. Lietuva, Malta ir Bulgarija yra vienintelės šalys, kuriose padaugėjo manančių, kad jų šalių ekonominė padėtis pagerės per artimiausius 12 mėnesių. Airijoje taip galvojančių sumažėjo 27 p.p., o Švedijoje – 17 p.p.. Labai panašūs skirtumai matyti ir kalbant apie šeimos finansinę padėtį. **Lietuvoje yra 24 proc., o visoje ES vidutiniškai – 19 proc. optimistiškai nusiteikusių piliečių.** Taigi, visa Europa, palyginti su 2022 m., yra šiek tiek pesimistiškesnė, tačiau tas pesimizmas yra gana santūrus, ypač turint omenyje 2022 m. viešojoje erdvėje

Standartinis Eurobarometras 98 Žiema, 2022 – 2023 m.

vyravusias baimes bei prognozes. **Atrodo, kad niūrios prognozės europiečių labai neišgąsdino.**

2 diagrama. Ateities lūkesčių dinamika Lietuvoje

3. Svarbiausios problemos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje

Infliacija išlieka svarbiausia problema tiek Lietuvoje, tiek vidutiniškai visoje Europos Sąjungoje. Tačiau Lietuvoje šią problemą svarbiausia laiko 5 p.p. mažiau apklaustųjų, palyginti su 2022 m. O vidutiniškai visoje ES šios problemos svarba padidėjo 12 p.p. (1 lentelė). **Tik Slovakijoje, Vengrijoje ir Kroatijoje infliaciją kaip vieną svarbiausių problemų mini daugiau apklaustųjų nei Lietuvoje.** Kylančios kainos yra gerokai svarbesnė problema vadinamosiose naujosiose ES valstybėse narėse (vidutiniškai ją mini 58 proc. piliečių) nei vadinamosiose senosiose ES narėse (vidutiniškai mini 38 proc. piliečių).

Kitos problemos buvo minimos gerokai mažesnio apklaustųjų skaičiaus. Bendra ekonominė padėtis minima 23 proc. Lietuvos ir 19 proc. vidutiniškai ES piliečių. Šios problemos svarba per metus beveik nepakito. **Trečioje vietoje yra energijos tiekimas – ją mini po 19 proc. tiek Lietuvos, tiek vidutiniškai ES piliečių. Šios problemos svarba per metus padidėjo 9 p.p., palyginti su 2022 m.** Labiausiai šio problemos aktualumas yra pastebimas Čekijoje, Vokietijoje, Slovakijoje (apie 30 proc. apklaustųjų). **Aktualumą akivaizdžiai prarado sveikatos apsauga,** kurią svarbia problema Lietuvoje laiko 9 p.p., o visoje ES vidutiniškai 18 p.p. mažiau apklaustųjų, palyginti su 2022 m.

1 lentelė. Svarbiausios problemos šalyje

	Lietuva 2022 žiema	Lietuva 2023 žiema	ES-27 2022 žiema	ES-27* 2023 žiema
Kylančios kainos, infliacija	69%	64%	41%	53%
Ekonominė padėtis	21%	23%	19%	19%
Energijos tiekimas	10%	19%	11%	19%
Tarptautinė padėtis	n.d.	17%	n.d.	10%
Mokesčiai	27%	14%	6%	5%
Sveikatos apsauga	20%	11%	32%	14%
Švietimo sistema	7%	7%	9%	8%

Standartinis Eurobarometras 98
Žiema, 2022 – 2023 m.

Nedarbas	14%	6%	8%	10%
Valstybės skola	6%	6%	9%	7%
Pensijos	5%	6%	9%	9%
Imigracija	9%	4%	8%	9%
Būstas	1%	3%	9%	8%
Aplinkosauga, klimatas, energetika	3%	2%	16%	14%
Nusikalstamumas	1%	2%	7%	7%
Terorizmas	1%	1%	3%	1%

KLAUSIMAS: *Kokios dvi svarbiausios problemos šiuo metu iškyla Lietuvai?*

*PASTABA: Kitų šalių piliečiams užduodamas klausimas apie jų šalį.

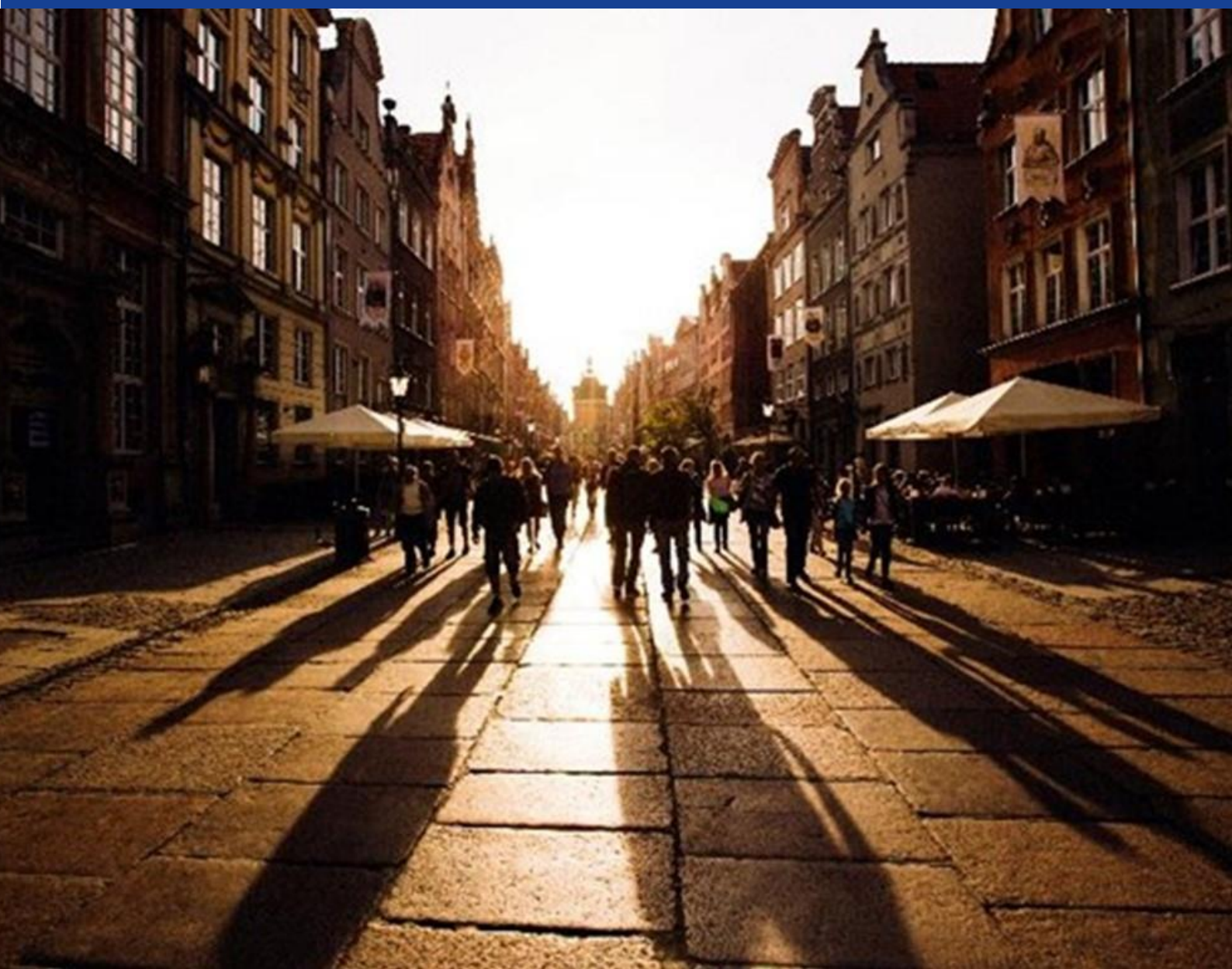
Šiame tyrime **pirmą kartą į galimų problemų sąrašą buvo įtrauktas pasirinkimas „Tarptautinė padėtis“**. Ją svarbia šaliai problema paminėjo **17 proc. Lietuvos piliečių ir vidutiniškai 10 proc. kitų ES šalių piliečių. Tikėtina, kad šis atsakymo variantas būtų sulaukęs gerokai daugiau pasirinkimų, jei klausimyne būtų tiesesnis problemos įvardijimas „Rusijos invazija Ukrainoje“**.

Daugiausia respondentų šią problemą svarbia **laiko Suomijoje (25 proc.), Danijoje (23 proc.) ir Estijoje (22 proc.)**. Mažiausia šią problemą svarbia laikančių yra Airijoje ir Slovėnijoje (4 proc.) bei Ispanijoje ir Portugalijoje (po 5 proc.). Nedaug ją laikančių

svarbia yra ir Prancūzijoje, Belgijoje, Liuksemburge (po 6 proc.), Austrijoje (8 proc.).

Įdomu ir tai, kad klausiami, o kokios problemos yra aktualiausios visai Europos Sąjungai, tarptautinę padėtį mini vidutiniškai 28 proc. apklaustųjų, o Lietuvoje – net 41 proc. apklaustųjų. Svarbesne problema laikomos tik tos pačios kylančios kainos, kurias vidutiniškai mini 32 proc. piliečių. Taigi, nors tarptautinė padėtis nelaikoma didele problema kai kuriose šalyse, jos svarba visos ES požiūriu yra akivaizdžiai pripažįstama.

II. POŽIŪRIS Į ES IR JOS VYKDOMĄ POLITIKĄ

1. Pasitikėjimas nacionalinėmis ir tarptautinėmis institucijomis

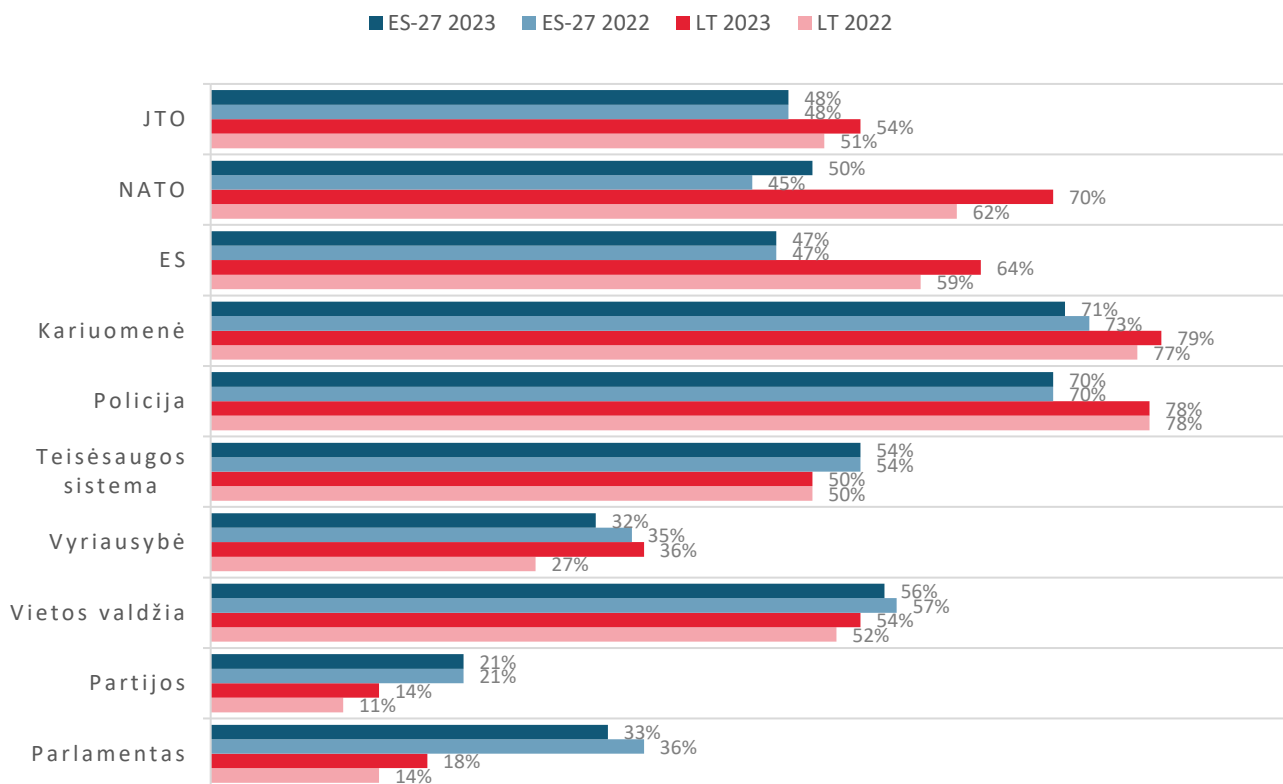
Lietuvos piliečių pasitikėjimas valstybės institucijomis panašus į visos Europos Sąjungos piliečių pasitikėjimo vidurkius. Labiausiai pasitikima policija ir kariuomene. Atitinkamai 78 ir 79 proc. piliečių teigė, kad yra linkę pasitikėti šiomis institucijomis (3 diagrama). Pasitikėjimas kariuomene, palyginti su 2022 m., padidėjo 2 p.p. Pasitikėjimu kariuomene Lietuvos piliečiai lenkia visas kaimynines šalis išskyrus Suomiją ir Švediją, kur šie rodikliai yra atitinkamai 96 ir 88 proc. Mažiausiai kariuomene pasitikima buvusioje Bulgarijoje (48 proc.) bei Slovakijoje (51 proc.).

Palyginti su 2022 m., pasitikėjimas Europos Sąjunga Lietuvoje padidėjo 5 p.p. iki 64 proc. Visos ES mastu pasitikėjimas Europos Sąjunga liko nepakitęs. Lietuvoje ir

Danijoje yra mažiausias skaičius žmonių, nepasitikinčių ES, – 24 proc.

Tiek Lietuvoje, tiek daugumoje kitų Europos Sąjungos šalių išaugo pasitikėjimas NATO. Lietuvoje ja pasitiki 70 proc. piliečių, visoje ES – 50 proc. Per metus pasitikėjimas Lietuvoje padidėjo 8 p.p., o visoje ES – 5 p.p. Aukščiausias pasitikėjimo šia organizacija rodiklis yra Danijoje (86 proc.), Nyderlanduose (76 proc.), Suomijoje (75 proc.). Ypač mažas pasitikėjimas NATO (30 proc. ir mažesnis) yra Graikijoje, Kipre, Slovakijoje bei buvusioje Rytų Vokietijoje. Suomijoje stebimas ir didžiausias teigiamas pasitikėjimo NATO pakytis, palyginti su 2022 m. (+ 24 p.p.). Kaimyninėje Švedijoje jis yra + 7 p.p., Latvijoje, Lenkijoje ir Prancūzijoje po + 11 p.p. Reikšmingai (-22 p.p.) sumažėjo pasitikėjimas NATO vienintelėje Estijoje.

3 diagrama. Pasitikėjimas valstybės institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis

įdomu tai, kad pasitikėjimas Jungtinių Tautų Organizacija per pastaruosius metus Lietuvoje padidėjo 3 p.p., o visoje ES

vidutiniškai liko nepakitęs. Vienintelė šalis, kur pasitikėjimas organizacija krito drastiškai (- 34 p.p.), yra Estija.

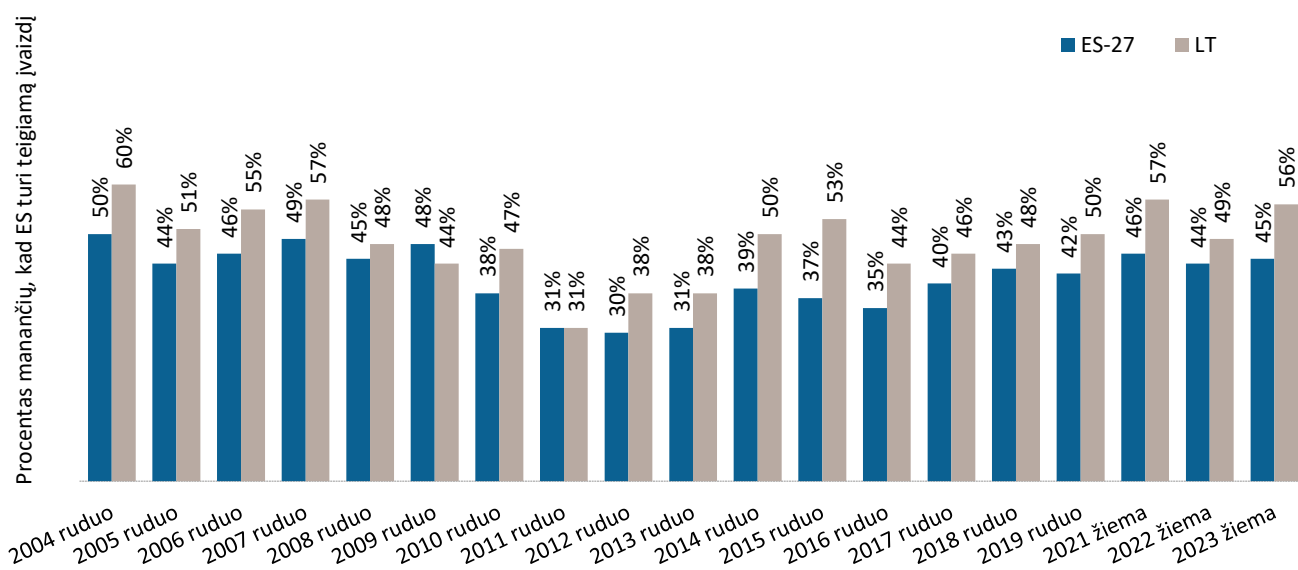
2. Europos Sąjungos įvaizdis

Lietuvoje **56 proc. piliečių teigia turį teigiamą Europos Sąjungos įvaizdį (4 diagrama). Tai – 7 p.p. daugiau nei prieš metus.** Tuo pat metu vidutiniškai visoje Europos Sąjungoje teigiančių, kad turi susidarę teigiamą ES įvaizdį, yra 45 proc. apklaustųjų. Tai tik 1 p.p. daugiau nei prieš metus. Daugiausia teigiamą ES įvaizdį turinčių piliečių yra Airijoje (74 proc.),

Portugalijoje (61 proc.). Prasčiausias Europos Sąjungos įvaizdis yra Čekijoje ir Slovakijoje (po 32 proc. turinčių teigiamą ES įvaizdį).

Gana įdomūs atsakymai ir į klausimą, ar **būtų geriau, jei šalis pasitiktų ateitį nepriklausydama ES. Lietuvoje su šiuo teiginiu sutinka 18 proc. apklaustųjų, o visoje ES vidutiniškai – 27 proc. apklaustųjų.** Per metus taip galvojančių Lietuvoje sumažėjo 3 p.p., o visoje ES vidutiniškai – 1 p.p.

4 diagrama. ES įvaizdis

KLAUSIMAS: Apskritai kalbant, Europos Sąjunga Jums sukuria labai teigiamą, gana teigiamą, neutralų, gana neigiamą ar labai neigiamą įvaizdį?

Daugiausia galvojančių, kad būtų gerai, jei jų šalis savo ateitį pasitiktų **nepriklausydama ES, yra Slovėnijoje (42 proc.), Kroatijoje (41 proc.) ir Lenkijoje (40 proc.)**. Taip pat gana daug taip manančių piliečių yra Italijoje, Kipre, Austrijoje (visur daugiau nei 35 proc.). Mažiausia norinčių palikti ES yra Danijoje (12 proc.), Airijoje (14 proc.), Maltoje (15 proc.), Suomijoje ir Portugalijoje (po 15 proc.). Palyginti su 2017 m., kai, po Didžiosios Britanijos

sprendimo išstoti iš ES euroskeptiškos nuotaikos buvo bene labiausiai išplitusios, norinčiųjų palikti sąjungą piliečių vidutiniškai sumažėjo 5 p.p. Labiausia tokių nuotaikų sumažėjo Kipre, Graikijoje, Italijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Čekijoje (visur daugiau nei 10 p.p.). Tačiau buvusioje Rytų Vokietijoje jų padaugėjo 10 p.p. **Lietuvoje per šį laikotarpį atsiskyrimo nuo ES šalininkų dalis visuomenėje sumažėjo 7 p.p.**

3. Požiūris į ES vykdomą politiką

Ypač daug tiek Lietuvos, tiek vidutiniškai kitų ES šalių piliečių pritaria bendrai ES gynybos ir saugumo politikai: Lietuvoje tokių apklaustųjų yra 86 proc., o visoje ES – 77 proc. (5 diagrama). Tiesa, Lietuvoje taip galvojančių per metus sumažėjo 3 p.p. Labai panaši tendencija Lietuvoje matyti ir nagrinėjant požiūrį į kitas bendras ES politikas.

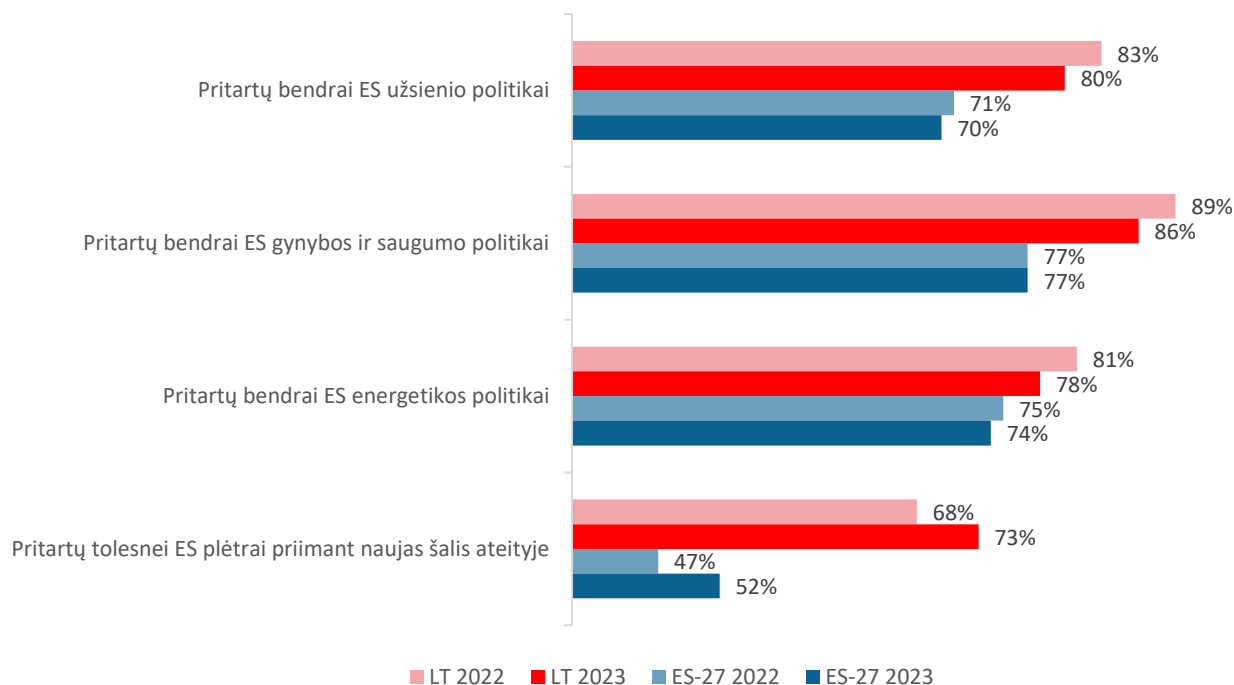
Pritarimas bendrai užsienio reikalų, energetikos politikai per metus sumažėjo 3 p.p. Kol kas sunku tvirtinti, kad tai gali

būti kokia nors ilgalaikė tendencija, o ne atsitiktinis nuomonės svyravimas.

Bendra ES gynybos politika aktualesnė nei Lietuvos piliečiams atrodo tik Kipro piliečiams (90 proc.). Mažiausia pritariančių tokią politikai yra Austrijoje (58 proc.) ir Rumunijoje (62 proc.).

Bendra energetikos politika priimtinausia, atrodo, yra Maltos (89 proc.), Kipro (88 proc.), Vokietijos ir Nyderlandų (po 83 proc.) piliečiams. Mažiausia pritariančių tokią politikai yra Rumunijoje (54 proc.), Bulgarijoje, Čekijoje (po 55 proc.) ir Suomijoje (57 proc.).

5 diagrama. Požiūris į įvairias bendras ES politikas

Vienintelis teiginys, kuriam pritariančių per pastaruosius metus akivaizdžiai padaugėjo, yra tolesnė Europos sąjungos plėtra priimant naujas šalis ateityje. Lietuvoje tam pritarė 73 proc., o ES vidutiniškai 52 proc. Abiem atvejais pritariančiųjų, palyginti su 2022 m., padaugėjo 5 p.p. Tikėtina, kad šis padidėjimas yra Rusijos invazijos Ukrainoje pasekmė. Galima Ukrainos narystę Europos Sąjungoje sulaukia didėjančio visuomenės pritarimo. Tolesnei plėtrai tiek pat

pritariančių yra tik Lenkijoje, Po 71 proc. apklaustųjų ES plėtrai pritaria Maltoje, Latvijoje, Ispanijoje. Mažiausia pritariančių yra Prancūzijoje (33 proc.), Austrijoje (37 proc.) ir Vokietijoje (40 proc.). Tačiau pastarojoje pritariančiųjų per metus padaugėjo net 8 p.p.. Prancūzijoje ir Austrijoje, palyginti su 2022 m., pritariančių padaugėjo atitinkamai 5 ir 9 p.p. **Labiausiai pritariančiųjų padaugėjo Nyderlanduose (+19 p.p.), Suomijoje, Danijoje, Švedijoje (11-14 p.p.), o sumažėjo Estijoje (-7 p.p.).**

III. REAKCIJOS Į KARĄ UKRAINOJE VERTINIMAS

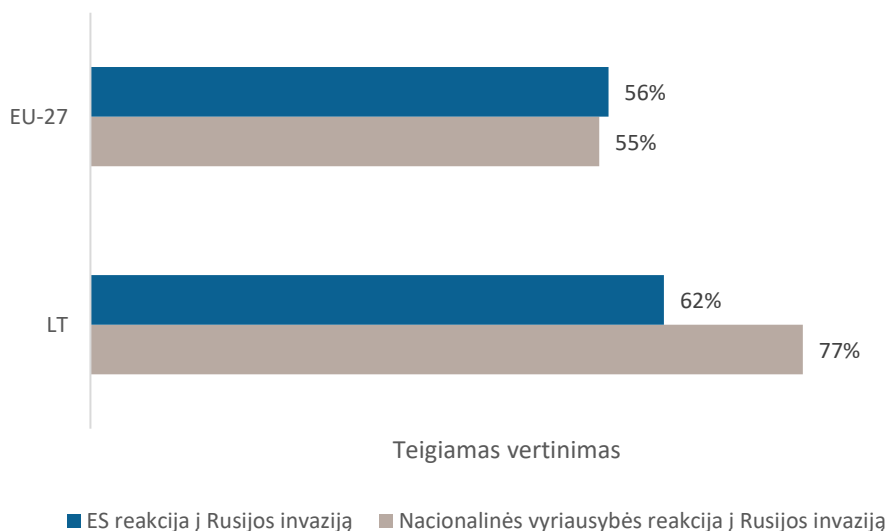

1. Bendras ES atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje vertinimas

77 proc. Lietuvos piliečių teigiamai vertina šalies vyriausybės reakciją į Rusijos invaziją Ukrainoje (6 diagrama). Tai gerokai daugiau nei vidutiniškai kitose Europos Sąjungos šalyse (55 proc.). Taip pat gerokai daugiau Lietuvos (62 proc.) nei vidutiniškai kitų šalių piliečių (56 proc.) teigiamai vertina ir Europos Sąjungos atsaką į invaziją.

Deja, apklausa nepateikia atsakymo, kodėl atsaką vertinantys neigiamai turi būtent tokią nuomonę: ar, jų manymu, atsakas yra per silpnas, per stiprus ar ne tokio pobūdžio. **Daugiausia teigiamai vertinančių savo šalies vyriausybės atsaką yra Suomijoje (88 proc.), Danijoje (82 proc.), Švedijoje (80 proc.), Airijoje (78 proc.).**

6 diagrama. Europos Sąjungos ir nacionalinės vyriausybės atsako į Rusijos invaziją vertinimas

Mažiausia patenkintų atsaku yra Graikijoje, Bulgarijoje, Slovakijoje (nuo 33 iki 34 proc.). Mažiau nei pusė piliečių patenkinti atsaku yra Slovėnijoje, Rumunijoje, Kipre, Ispanijoje, Vokietijoje. **Daugiau nei 70 proc. Lenkijos, Suomijos, Švedijos,**

Portugalijos, Nyderlandų, Airijos, Danijos yra patenkinti Europos Sąjungos atsaku į invaziją. Mažiau nei pusė patenkintų yra Bulgarijoje, Estijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Kipre, Slovenijoje, Slovakijoje.

2. Požiūris į įvairius ES atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje aspektus

Apklausa parodė, kad tiek Lietuvos piliečiai, tiek visi europiečiai stipriai palaiko įvairius atsako į Rusijos invaziją Ukrainoje veiksmus bei pasisako už pagalbą Ukrainai. Daugiausia apklaustųjų (98 proc. Lietuvoje ir 91 proc. vidutiniškai kitose šalyse) pritaria humanitarinės pagalbos nukentėjusiems žmonėms teikimui (2 lentelė). Šiuo klausimu iš esmės sutaria visi europiečiai. Mažiau nei 90 proc. pritariančių šiai idėjai yra tik Rumunijoje, Bulgarijoje, Austrijoje, Vengrijoje ir Slovakijoje.

Taip pat gana **vieningai yra sutariama dėl šilto karo pabėgėlių priėmimo Europos Sąjungoje bei finansinės paramos Ukrainai.** Šiek tiek daugiau nuomonės išsiskiria kalbant apie ekonomines sankcijas Rusijai bei Rusijos valstybinės žiniasklaidos veiklos stabdymą. Šiems veiksams pritaria atitinkamai 84 ir 82 proc. Lietuvos piliečių bei 74 ir 67 proc. visų ES šalių piliečių vidutiniškai.

Už ekonomines sankcijas labiausiai pasisako Švedijos (95 proc.), Danijos, Lenkijos (po 90 proc.), Nyderlandų ir Portugalijos (po 89 proc.), piliečiai. Mažiausia sankcijoms pritaria Bulgarijos (47 proc.), Slovakijos (49 proc.), Kipro (53 proc.), Graikijos (55 proc.) ir Vengrijos (56 proc.) piliečiai.

Panašus vaizdas yra ir analizuojant pritarimą siūlymui stabdyti Rusijos valstybinės žiniasklaidos veiklą ES. Daugiau už lietuvius tam pritaria tik Lenkijos piliečiai (89 proc.), daug pritariančiųjų yra Portugalijoje, Airijoje (po 80 proc.), Švedijoje (79 proc.), Kroatijoje (77 proc.), Danijoje (72 proc.). Mažiausia pritarimo toks veiksmas sulauktų Bulgarijoje (39 proc.), Kipre (40 proc.), Slovakijoje (42 proc.) ir Graikijoje (44 proc.).

Standartinis Eurobarometras 98
Žiema, 2022 – 2023 m.

2 lentelė. Pritarimas įvairioms reakcijoms į Rusijos invaziją Ukrainoje (pateikiamas pritariančių proc.)

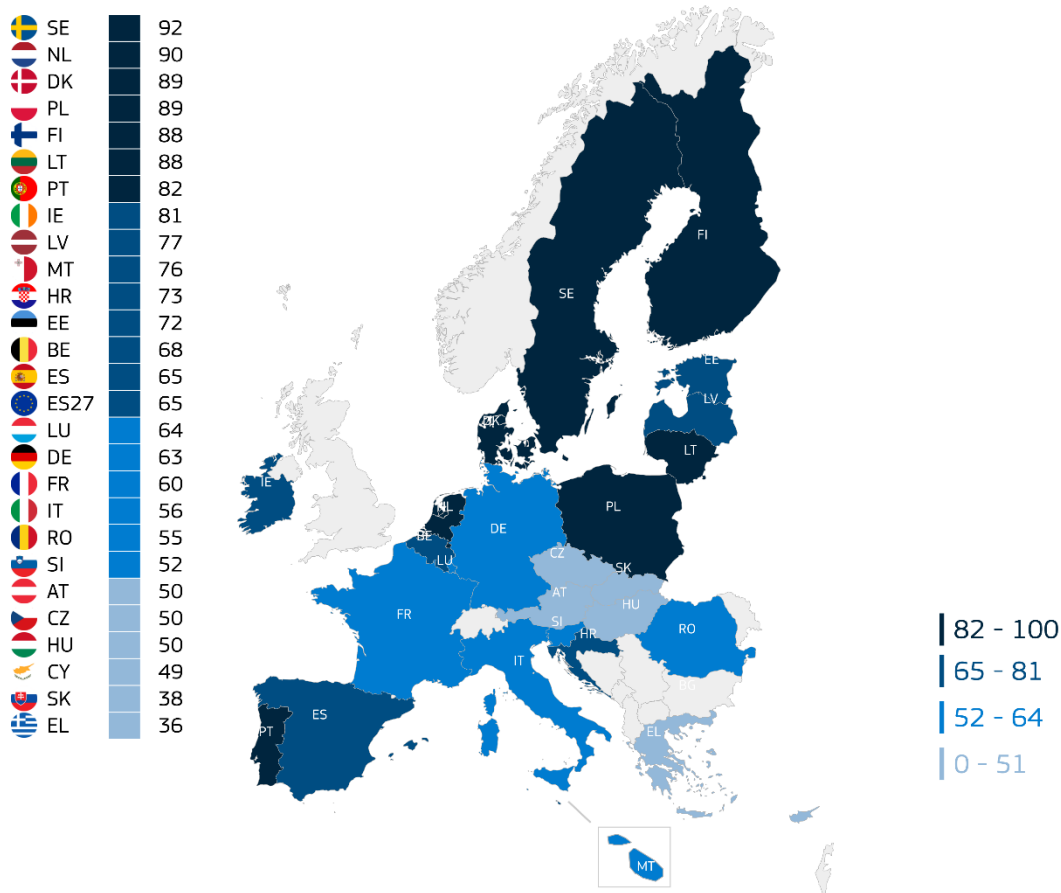
	LT	EU-27
Ekonominių sankcijų skyrimas Rusijos vyriausybei, bendrovėms ir fiziniams asmenims	84%	74%
Valstybei priklausančios žiniasklaidos, kaip antai Sputnik arba Russia Today, transliavimo veiklos ES stabdymas	82%	67%
Humanitarinės pagalbos teikimas nuo karo nukentėjusiems žmonėms	98%	91%
Šiltas nuo karo bėgančių žmonių priėmimas ES	94%	88%
Finansinės paramos Ukrainai teikimas	92%	77%

Taip pat labiau apklaustųjų nuomonės išsiskyrė kalbant apie karinės paramos teikimą Ukrainai. **Lietuvoje karinės paramos tiekimui Ukrainai pritaria 88 proc. piliečių, o kitose ES šalyse - vidutiniškai 65 proc. (7 diagrama).** Labiausia paramos teikimą remia **Švedijos (92 proc.)**, Nyderlandų

(90 proc.), Lenkijos (89 proc.), Danijos (89 proc.) ir Suomijos piliečiai (88 proc.). **Mažiausio palaikymo** šis veiksmas sulaukė **Bulgarijoje (33 proc.)**, **Graikijoje (36 proc.)**, **Slovakijoje (38 proc.)** ir **Kipre (49 proc.)**. Tai vienintelės ES šalys (regionai), kuriose pritarimas tokiai paramai nesiekia nė pusės visuomenės.

7 diagrama. Karinės paramos teikimo Ukrainai palaikymas

QE2.3 ES ėmėsi serijos veiksmų, kaip atsako į Rusijos invaziją į Ukrainą. Kiek jūs sutinkate arba nesutinkate su kiekvienu iš šių atliktų veiksmų.: Karinės įrangos Ukrainai įsigijimo finansavimas ir tiekimas - Viso 'Sutinka' (%)

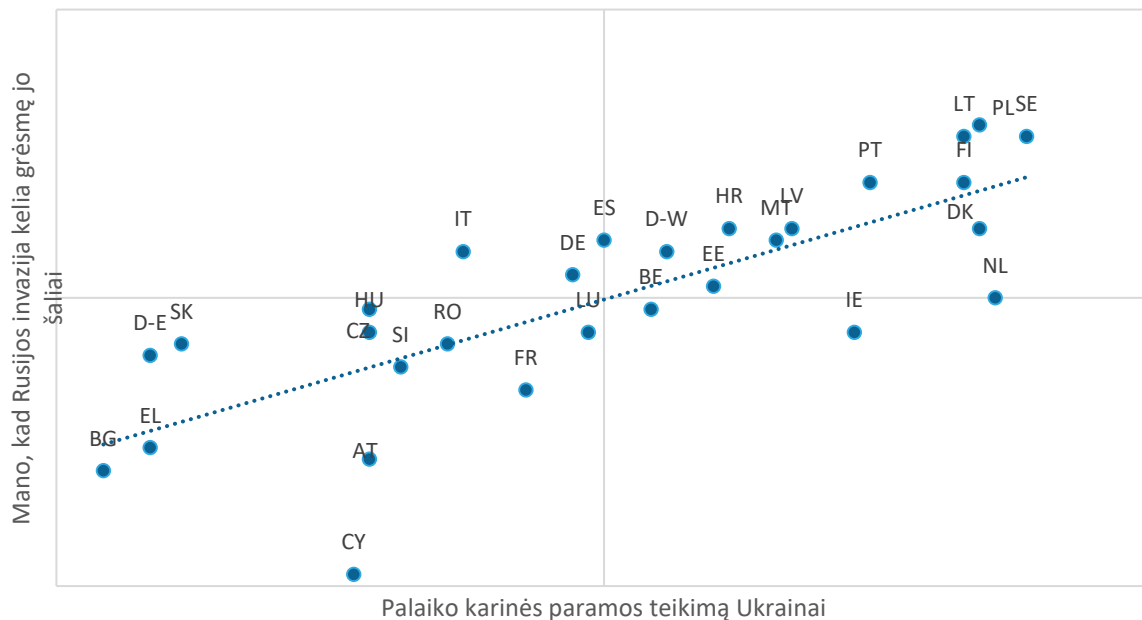

Standartinis Eurobarometras 98 Žiema, 2022 – 2023 m.

Analizuojant pritarimo karinei paramai rodiklio sąsajas su kitais rodikliais matyti, kad egzistuoja labai stipri (Pearson'o koreliacijos koeficientas $r=0,8$) teigiama koreliacija tarp manymo, kad karas Ukrainoje kelia grėsmę šaliai, ir pasisakymo už karinės paramos

Ukrainai teikimą (8 diagrama). Tai beveik ideali tiesinė koreliacija tarp dviejų rodiklių: kuo daugiau šalies piliečių mato grėsmę jų valstybei, tuo labiau jie yra linkę remti karinės paramos teikimą Ukrainai.

8 diagrama. Rusijos keliamos grėsmės šaliai vertinimo ir karinės paramos Ukrainai palaikymo sąsaja

Reikia paminėti, kad yra keletas išimčių. Nyderlandų ir Airijos piliečių palaikymas karinei paramai Ukrainai yra santykinai didesnis nei turėtų būti pagal tai, kokią Rusijos keliamą grėsmę jų

šalims mato piliečiai. O štai buvusios Rytų Vokietijos ir Slovakijos piliečiai nepalaiko karinės paramos teikimo, nors santykinai ne taip ir mažai jų įžvelgia Rusijos invazijos grėsmę jų šalims.

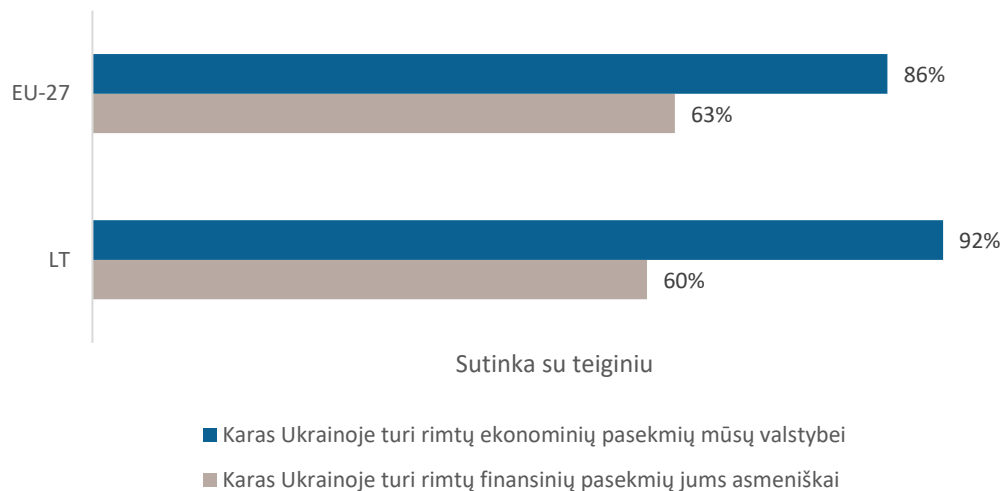
3. Karo Ukrainoje poveikis šalies ekonomikai ir šeimos finansinei padėčiai

Daugiau nei 90 proc. apklaustų Lietuvos piliečių mano, **kad karas Ukrainoje turi rimtų ekonominių pasekmių valstybei** (9 diagrama). Taip galvoja vidutiniškai 86 proc. apklaustųjų kitose ES šalyse. **Gerokai mažiau respondentų mano, kad karas turi rimtų finansinių pasekmių jiems asmeniškai: Lietuvoje taip galvojančių yra 60 proc., o visoje ES – 63 proc.**

Daugiausia galvojančių, kad karas turėjo rimtą ekonominį poveikį jų šaliai yra Kipre (97 proc.), Graikijoje ir Slovakijoje (po 95 proc.). Lietuvos kaimynėse taip galvojančių yra šiek tiek mažiau: Lenkijoje ir Latvijoje – po 90 proc., Estijoje – 82 proc. Mažiausia manančių, kad šalis patyrė rimtų ekonominių sunkumų, yra Rumunijoje (69 proc.), Liuksemburge (72 proc.) ir Slovėnijoje (76 proc.).

Standartinis Eurobarometras 98 Žiema, 2022 – 2023 m.

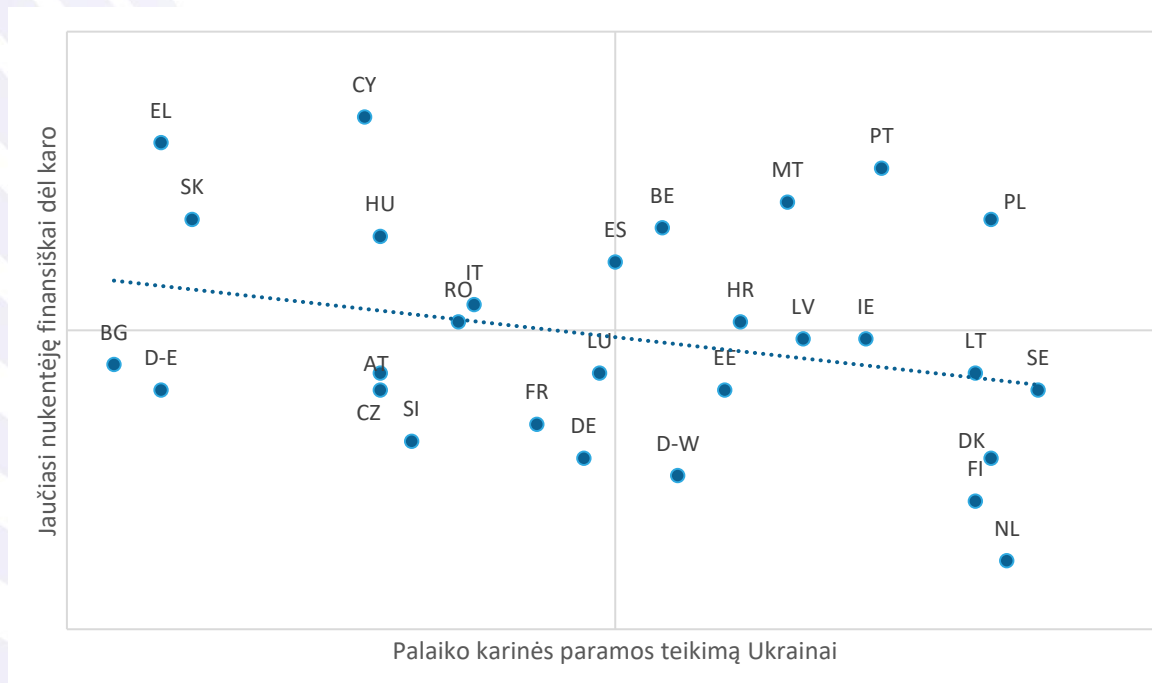
9 diagrama. Pasekmių šalies ekonomikai ir šeimos finansams vertinimas

Panašios tendencijos stebimos ir analizuojant nuomonę apie karo poveikį asmeninei finansinei padėčiai. Daugiausia teigiančių, kad karas turėjo rimtų finansinių pasekmių jiems asmeniškai, yra Kipre (90 proc.), Graikijoje (89 proc.), Portugalijoje (84 proc.), Maltoje (80 proc.). Mažiausia taip galvojančių yra Nyderlanduose (38 proc.), Suomijoje (45 proc.), Vokietijoje ir Danijoje (po 50 proc.).

Įdomu analizuoti ir ryšį tarp šio rodiklio ir pasisakymo už karinę paramą Ukrainai (10 diagrama). Analizė rodo, kad egzistuoja nestipri ($r=-0,3$) neigiama koreliacija tarp asmeninių finansinių pasekmių ir pasisakymo už karinės paramos Ukrainai teikimą (8 diagrama). Kitaip tariant, yra nežymi tendencija, kad tose šalyse, kuriose daugiau piliečių mato rimtas finansines karo pasekmes sau asmeniškai, mažiau piliečių pasisako už karinės paramos teikimą Ukrainai.

10 diagrama. Pasekmių asmeniniams finansams ir karinės paramos Ukrainai palaikymo sąsaja

Tačiau tai, be abejo, nėra tendencija be išimčių. Yra šalių, kurių piliečiai jaučiasi santykinai stipriai nukentėję finansškai (pvz.: Lenkija, Portugalija, Malta), tačiau vis tiek stipriai remia karinės

pagalbos teikimą Ukrainai, ir, atvirkščiai, šalių, kurių piliečiai jaučiasi santykinai nedaug nukentėję finansškai, palaikymas karinei paramai yra mažesnio lygmens (pvz.: Austrija, Čekija, Slovakija, Bulgarija).